

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר
מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר שצדדים לו

הפורום הישראלי לבטיחות בע"מ וחברות הדרכה

1. פתח דבר

ביום 1 בנובמבר 2005 הונחה בפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים"), להסדר בין הפורום הישראלי לבטיחות בע"מ (להלן: "פורום הבטיחות") לבין חברות הדרכה הנותנות, בין היתר, שירותי הדרכה בתחום הבטיחות (להלן: "חברות הדרכה"). עניינו של ההסדר בבחירת מספר חברות הדרכה, באמצעות הפורום, אשר יעמדו בקריטריונים מקצועיים שייקבעו על-ידי הפורום בכל הקשור להבטחת איכות ביצוע ההדרכות, ואשר יומלצו ויוכרו על-ידי הפורום לביצוע הדרכות בטיחות.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי, כי אין ההסדר צפוי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשוק האמור. כן שוכנעתי, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלה ולאור הנימוקים שיפורטו להלן, החלטתי כי ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים.

2. ההסדר

א. הצדדים להסדר

פורום הבטיחות הוא חלק מהפורום הישראלי לתפעול בע"מ, אשר נוסד כחברה בע"מ בשנת 1999. פורום הבטיחות הוקם בשנת 2004, ובמסגרתו מאוגדים גופים ממגוון ענפי התעשייה, השירותים והמסחר בישראל במטרה ליצור בסיס לחילופי דעות וידע, ומתן פתרונות מקצועיים לחברות המתמודדות עם אתגרים דומים בתחום הבטיחות (להלן: "פורום הבטיחות"). ההצטרפות לפורום הבטיחות אפשרית לגופים ציבוריים (כגון אוניברסיטאות, רשויות מקומיות וכו'); לחברות ייעוץ בתחום הבטיחות; ולחברות פרטיות בכפוף לכך שמחזור המכירות הוא 30 מיליון דולר ומעלה. החברות בפורום הבטיחות מותנית בתשלום דמי חבר, ומאפשרת השתתפות בפעילויות הפורום.

חברות הדרכה הינן חברות המעניקות, בין היתר, שירותי הדרכה בתחום הבטיחות בעבודה, עבור חברות יצרניות או עבור קבלנים המבצעים עבודות בחברות שונות.

ב. תאור ההסדר והכבילות

פורום הבטיחות מבקש לפרסם הליך המזמין את חברות ההדרכה להציע הצעות לקיום הדרכות בטיחות, בהתאם לפרמטרים כלליים שייקבעו על-ידי הפורום, ושתכליתם דאגה לרמת הדרכה

נאותה ואיכותית (להלן: "**הדרכת בטיחות תקנית**"). בתחילה ביקש פורום הבטיחות לפרסם הליך של מכרז, במסגרתו תצעה חברות ההדרכה הצעות, ובסיומו של ההליך המכרזי תיבחרנה חברות הדרכה שתעמודנה בקריטריונים של החברות בפורום הבטיחות. בהמשך הדברים, ביקש פורום הבטיחות לשנות ממתכונת זו, ובקשת הפטור היא ליוזמה במסגרתה פורום הבטיחות יפנה אל חברות ההדרכה בהזמנה להצטרף לפרויקט במסגרתו תעמודנה בתנאים ובקריטריונים מקצועיים. אף שמתכונת ההסדר שונתה, עדיין נדרשות ההצעות של חברות ההדרכה לכלול בחובן מרכיבים שונים, לא מחייבים, כגון קיומה של פריסה ארצית לחברת ההדרכה, ומחיר מירבי לביצוע הדרכת בטיחות. בסיומו של ההליך המפורט לעיל, מבקש פורום הבטיחות להתקשר בהסכם עם כל חברת הדרכה שתעמוד בדרישות הדרכת בטיחות תקנית, ולפרסם את רשימת חברות ההדרכה כאמור.

על-פי הנמסר לנו מפורום הבטיחות, לצורך ביצוע הדרכת הבטיחות בפועל, יתקשר כל קבלן ישירות עם חברת ההדרכה, באופן עצמאי, ללא כל תלות או קשר בפורום או בחברים בו. עוד נמסר, כי עלות הדרכות הבטיחות מגולגלות על החברות בפורום הבטיחות.

לטענת פורום הבטיחות, ההתקשרות עם חברות ההדרכה לא נועדה ליצור רשימה סגורה של חברות הדרכה שתבצענה הדרכות בטיחות תקניות. ההליך נועד ליצור רשימה ראשונית בלבד של חברות הדרכה, כאשר על-פי הצהרת הפורום, בכוונתו להרחיב את הרשימה, עם הזמן, ככל הניתן.

כל החברים בפורום הבטיחות רשאים להצטרף להסדר עם חברות ההדרכה, אולם לא קיימת חובה על החברים בפורום לקבל על עצמם את עקרונות ההסדר שייקבע.

בגין כל קבלן אשר עבר הדרכת בטיחות תקנית, בחברת הדרכה שנכללה ברשימת חברות ההדרכה המומלצות – מתחייבת חברת ההדרכה לשלם לפורום הבטיחות סכום קבוע מראש, אשר נועד לכיסוי העלויות של פורום הבטיחות הכרוכות בפרויקט ההדרכות ובקידומו, לרבות הקמה ותפעול של אתר אינטרנט ומאגר נתונים הכולל את פרטי חברות ההדרכה והעובדים אשר עברו הדרכות. בהקשר זה הבהרתי בפני פורום הבטיחות, כי אין בכוונתי לאשר קיומו של מאגר מידע המשותף לחברות ההדרכה, ולשיטת הפורם יהיה אתר האינטרנט אתר של פורום הבטיחות, והוא אשר יזין בו נתונים וידאג לתפעולו השוטף.

3. נחיצות ההסדר והשפעתו על התחרות

על-פי המצב הקיים כיום, קבלנים המבקשים לבצע עבודות או שירותים עבור חברות, נדרשים לעבור הדרכות בטיחות פרטניות, ולקבל אישור הדרכת בטיחות פרטני מאת כל חברה וחברה, מבלי שקיים תקן מחייב או מוסכם בדבר היקפי, סוג או טיב ההדרכות הנדרשות מהקבלנים על-ידי כל חברה. על-פי טענת פורום הבטיחות, מאחר שלא קיים כיום תקן מוסכם המסדיר דרישות עבור הדרכות הבטיחות, ומאחר שחברות אינן מכירות בהדרכות שביצעו קבלנים עבור ו/או לפי דרישות חברה אחרת - קבלנים נדרשים למעשה לעבור מספר רב של הדרכות בטיחות, עבור כל חברה וחברה בנפרד.

לטענת פורום הבטיחות, עם קביעתה של רשימה מומלצת של חברות הדרכה המוכרות על-ידי פורום הבטיחות, יוכלו הקבלנים לבצע הדרכה אחת בלבד, אשר תוכר על-ידי החברות השונות.

בכך, טוען פורום הבטיחות, תמנענה כפילויות מיותרות בביצוע ההדרכות. הפורום גם טוען בפניי, כי קביעת תקן הדרכת בטיחות גם יתרום לשיפור רמת הדרכות הבטיחות המבוצעות במשק.

שיתוף פעולה בין מתחריים

א. התחרות בין החברים בפורום הבטיחות

פורום הבטיחות מזמן בתוכו מספר רב של חברות, בין אלה מצויות גם חברות המקיימות ביניהן תחרות אופקית. ואולם נראה, כי גם ביחס לאותן חברות המקיימות ביניהן תחרות לא מקים ההסדר שבפניי חשש ממשי לפגיעה תחרותית, שכן כל כולו בקביעה של רשימת חברות הדרכה מומלצות, העומדות בסטנדרטים בטיחותיים מוגדרים לצורך קיומן של הדרכות בטיחות. כמו-כן, ההסדר אינו כורך בחובו תיאום של תשומה מרכזית או משמעותית בעיסוקן של החברות בפורום הבטיחות, ואינו נוגע לפן מסחרי של פעילות החברות.¹

ההסדר שבפניי מבקש, כי כל חברת הדרכה תתחייב בפני פורום הבטיחות למחיר מירבי שתגבה עבור הדרכת בטיחות תקנית. לטענת פורום הבטיחות, מחיר מירבי זה נועד להבטיח כי מחירי ההדרכות יהיו הוגנים וסבירים, בין היתר משום שעלויות ההדרכה מגולגלות בסופו של יום על החברות עצמן, ומשום שהכללתה של חברה ברשימה של חברות הדרכה "תקניות" יתכן ותאפשר בידה להעלות את עלות הדרכת הבטיחות. ואולם, לאחר שבחנתי את מכלול החששות העולות מסוגיה זו, נחה דעתי כי אין במחיר המירבי כדי לפגוע בתחרות, מהנימוקים שלהלן:

ראשית, חברות ההדרכה מקיימות הדרכות בטיחות עבור מגוון חברות, בין אלה נמנות גם חברות רבות שאינן חברות בפורום הבטיחות. לפיכך, לא נראה שיש בפעולה המשותפת של חברי פורום הבטיחות בנושא המחיר המירבי כדי ליצור כוח שוק של רוכשי הדרכות הבטיחות. בעניין זה יש לציין גם, כי מרביתן המכריע של חברות ההדרכה ציינו בפניי כי הן אינן רואות בעייתיות בהסדר של פורום הבטיחות, לרבות לעניין תניית המחיר המירבי שנכללה בו.

שנית, פורום הבטיחות הדגיש בפניי, כי עסקינן בקביעת מחיר מירבי עבור כל חברת הדרכה בנפרד, כאשר קיימת אפשרות שהמחירים המירביים שתצענה חברות ההדרכה השונות לפורום הבטיחות יהיו שונים אלה מאלה, וכל כולו של המחיר המירבי בהתחייבות פרטנית של חברת ההדרכה מול פורום הבטיחות, כי המחיר שנקבה בו יהיה המחיר המקסימלי בו היא תבצע הדרכת בטיחות.

שלישית, ועלפי המידע שנמסר לנו מפורום הבטיחות, החברות בפורום הבטיחות אינן מעורבות באופן ישיר בהתקשרות שבין הקבלן לבין חברת ההדרכה, ובפני כל קבלן פתוחה האפשרות להזיל עבורו את עלות ההדרכה במשא ומתן פרטני מול חברת ההדרכה.

ב. התחרות בין חברות ההדרכה

¹ על החשש ממיזמים משותפים בין מתחריים ראה קביעה לפי סעיף 43 לחוק ההגבלים העסקיים בדבר הסדר כובל בין חברות הסעה ביעדים תור בע"מ 2001 הגבלים עסקיים 3012980 וכן אי מתן פטור מאישור הסדר כובל מיזם ים תטיס – גרנית הכרמל השקעות בע"מ 2000 הגבלים עסקיים 3008959.

אשר לתחרות שבין חברות הדרכה, מכיוון שההסדר שבפניי אינו מחייב כל תיאום או שיתוף פעולה בין חברות ההדרכה, ומכיוון שההתקשרות המוצעת בהסדר זה תיעשה בין פורום הבטיחות לבין כל אחת מחברות ההדרכה בנפרד, לא נראה כי יש מקום לחשש כי התחרות בין חברות ההדרכה תיפגע.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים ומכוח הסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, ניתן בזה לצדדים פטור, בתנאים המפורטים להלן, מן החובה לקבל את אישור בית הדין להגבלים עסקיים להסדר הכובל שערכו ביניהם.

פטור זה ניתן לטיוטת ההסכם כפי שבאה בפניי. כל כבילה או שינוי טעונים אישורי מחדש.

פורום הבטיחות יערוך תיעוד מפורט של כל חברת הדרכה שביקשה להתקשר עם פורום הבטיחות בהסדר נשוא פטור זה, בין שעמדה בקריטריונים שהתווה פורום הבטיחות, ובין שלא. עבור כל חברה כאמור תישמרנה מכלול הצעותיה של חברת ההדרכה, ופירוט הנימוקים של פורום הבטיחות להכללתה ברשימה המומלצת, או לאי הכללתה ברשימה כאמור.

פורום הבטיחות ימסור תיעוד זה לידידיו של הממונה, על –פי דרישה של הממונה.

תוקפו של פטור זה שלוש (3) שנים מיום מתן החלטתי זו.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים, נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל נשוא הפטור.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ח' תמוז תשס"ו
04 יולי 2006